

In het spoor van de Levende

Voorganger: Ds. Heleen Weimar

Lezingen:

1^e schriftlezing: Jesaja 55,6-13

2^e schriftlezing: Lukas 24,1-12

Gemeente van Jezus Christus,

Vroeg in de morgen gaan vrouwen op weg, om een zware taak te volbrengen. Het lichaam van hun geliefde dode – ruim een dag geleden gestorven – moet alsnog gebalsemd worden. De vorige dag had het niet gekund. Toen was het sabbat, rustdag. Nu gaan ze zo vroeg als kan op weg met geurige olie en balsem. Hun namen: Maria uit Magdala, Johanna en Maria, de moeder van Jacobus en nog enkele vrouwen van wie we de naam niet weten.

Ze komen bij het graf. En dan is er de schokkende ontdekking dat de steen voor het graf is weggerold; en dat het lichaam van Jezus er niet ligt. De vrouwen weten niet waar ze het zoeken moeten. Letterlijk staat er: ze zijn ‘zonder weg’; helemaal de weg kwijt. Ze weten niet waar ze het zoeken moeten.

Plotseling staan er twee mannen bij hen, in stralende gewaden. Wie zijn die lichtende figuren?

Volgens Markus is het er één. Een (gewone) jongeman, in het wit gekleed. De evangelist Matteüs vertelt dat het een engel is, één engel. Lukas heeft het over twee mannen, in stralende gewaden. Wie waren deze mannen?

Lukas had het al eens eerder over twee mannen gehad, twee mannen in hemelse luister. Dat waren Mozes en Elia, in het verhaal van de verheerlijking op de berg (Lucas 9,28-36). Toen, toen Jezus aan het bidden was op een berg, waren zij gekomen om hem bij te staan. Zij spraken over Jezus' exodus, zijn uittocht, zijn uitgang uit het leven, die hij in Jeruzalem moest volbrengen. Beide profeten, Mozes en Elia, wisten waar zij over spraken. Zij hadden aan den lijve ondervonden, hoe vasthoudendheid aan Gods opdracht hen in levensbedreigende conflicten had gebracht. Mozes had het moeten opnemen tegen de farao van Egypte. Maar ook tegen zijn eigen volk, dat hem de schuld gaf van de verzwaring van hun slavenarbeid. Elia had het moeten opnemen tegen koning Achab, had moeten vluchten voor zijn leven. Die situatie was er nu ook voor Jezus ontstaan.

Mozes en Elia kwamen om Jezus te steunen, toen Jezus op een berg steun zocht bij God. Mozes, die ooit op een berg sprak met God, zoals een vriend spreekt met zijn vriend. Hij straalde van blinkend licht, toen hij met de Woorden van God van de berg afdaalde. (Exodus 34,28-29) Elia was in vertwijfeling diezelfde berg opgegaan en had Gods nabijheid mogen ervaren, in het

suizen van een zachte stilte (1 Koningen 19).

Zij spraken over Jezus uittocht, zijn levenseinde werd daarmee bedoeld. Ook het levenseinde van beide grote profeten was buitengewoon geweest. Toen Mozes stierf heeft God hem begraven en niemand heeft zijn graf geweten, tot op de dag van vandaag (Deuteronomium 34, 5-6). En Elia voer in een wervelwind ten hemel, in een vurige wagen met vurige paarden. De Eeuwige zelf heeft zich over hem ontfermd (2 Koningen 2,11.17). Beide profeten zijn niet in een graf te vinden. Als je hen zoekt, dan moet je hen zoeken in de woorden die zij achterlieten. Je kunt hen eren en gedenken, door hun woorden te dóen. Niet bij een graf. Ze zijn niet te vinden bij de doden, maar bij de levenden.

En nu zijn ze dan gekomen, om de vrouwen bij te staan. En ze zeggen hen: *‘Waarom zoekt u de levende onder de doden? Hij is niet hier, hij is uit de dood opgewekt. Herinner u wat hij u gezegd heeft toen hij nog in Galilea was ...’*

Nog één keer daarna zullen ze te hulp komen, deze mannen in het wit, deze twee profeten. Dat is wanneer Jezus, na een aantal keren verschenen te zijn, omhoog is geheven en is opgenomen in een wolk, zodat de leerlingen hem niet meer kunnen zien. De leerlingen blijven maar naar de hemel staren. Opnieuw komen dan Mozes en Elia om hen te helpen de juiste richting te vinden. Dan zeggen ze: ‘Wat staan jullie naar de hemel te kijken?’ Jezus zal terugkomen zoals hij is weggegaan.

Maar nu vragen ze dus aan de vrouwen: ‘Wat zoeken jullie de Levende onder de doden?’

De Levende noemen ze Jezus. De vergelijking tussen Jezus' levensweg en de weg van het volk Israël gaat dus verder dan het begrip Exodus aangeeft. Jezus heeft de uittocht uit het leven gemaakt, maar blinkbaar ook de doortocht door de dood heen. Zoals de Israëlieten dwars door de zee waren gegaan en niet waren bedolven, en later dwars door de Jordaan, zo is Jezus blinkbaar dwars door de dood heen gegaan en er niet door opgeslokt. Hij is niet dood, hij leeft.

De kruisweg die Jezus was gegaan, die aaneenschakeling van momenten van lijden, die openvolging van staties waarbij wij stil hebben gestaan, in de veertig dagen en in de stille week – die kruisweg is geen doodlopende weg gebleken, maar een weg naar nieuw leven.

De Levende, waarom zoeken jullie hem onder de doden?

Je zoekt op de verkeerde plek. In een graf is hij niet te vinden. Daar is alleen een spoor dat hij er geweest is, de linnen doeken waarin zijn dode lichaam gewikkeld was. Nu moeten de vrouwen gaan speuren naar andere tekenen, naar sporen van een Levende.

En hier begint het grote zoeken, dat geloven heet. De vrouwen beginnen ermee. Petrus volgt. Daarna de andere leerlingen. En weer anderen. Tot op de dag van vandaag zoeken wij naar sporen van de Levende Heer. Waar zoeken wij. Weten wij de weg? Weten wij, waar we het zoeken moeten, als we Jezus op het spoor willen komen?

Jezus had zelf al wel aanwijzingen gegeven, waar te zoeken. Mozes en Elia sporen de vrouwen aan zich die aanwijzingen te herinneren. 'Herinner je', zeggen ze, 'wat hij u gezegd heeft, toen hij nog in Galilea was.'

Jezus heeft mensen genoemd, onder wie hij de vinden zou zijn. Mensen met honger en dorst, vreemdelingen, naakten, zieken, gevangenen. Het bijzondere is, dat je eerst helemaal niet door hebt, dat hier sporen van Jezus liggen, als je deze mensen ontmoet, bezoekt, iets voor ze doet. 'Ik had honger en jij hebt mij te eten gegeven... ik was een vreemdeling en jij hebt mij gehuisvest... ik was ziek en jij zocht me op' krijg je te horen achteraf. Dan vraag je: 'Maar Jezus, wanneer heb ik u dan hongerig gezien? Wanneer als vreemdeling? Wanneer bezocht ik u omdat u ziek was?' En dan luidt het antwoord: 'Wat je aan de minsten van mijn broeders en zusters gedaan hebt, dan heb je mij gedaan.' Sporen van de Levende zijn te vinden bij deze minsten van Jezus' broeders en zusters. Jezus zelf verschijnt ons daar niet, maar er zijn tekenen dat hij als Levende deelt in hún honger, hun heimwee en kou en pijn, hun gevangenschap (Matteüs 25,35-40).

Jezus heeft ook plaatsen genoemd waar hij te vinden zou zijn. 'Wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria tot aan de uiteinden van de aarde' (Handelingen 1,8). Op de plaats waar we wonen, maar ook aan de andere kant van de wereld, tot aan de uiteinden der aarde, kunnen we mensen tegenkomen, aan wie je merkt dat ze door Jezus zijn geraakt. Je merkt het aan wat ze zeggen, of wat ze doen, aan hun hele levenshouding of levenswijze. Jezus zelf verschijnt ons daar niet, maar overduidelijk is, dat de Levende zijn stempel heeft gedrukt op deze getuigen van hem. Zijn stempel op hun levens is een spoor, een aanwijzing dat hij leeft!

Jezus heeft ook bijzondere handelingen genoemd, waar hij te vinden zou zijn als wij die doen. Brood nemen, God ervoor danken, het breken en delen met elkaar.

De beker nemen, God danken, hem laten rondgaan onder elkaar. En dat doen om Jezus te gedenken. Jezus zelf verschijnt ons dan niet, maar dat mensen dit maar blijven doen, er kracht uit putten en gemeenschap in ervaren is toch een duidelijk teken dat hij leeft. Een spoor, achteraf gezien, dat hij als de Levende onze gastheer was.

Dat Jezus is opgestaan, dat hij waarlijk is opgestaan, zoals we zo dapper zeiden aan het begin van de dienst, en zoals we zo vastberaden zongen, dat wéten we niet. We weten niet of het waar is, dat hij de dood heeft overwonnen. We weten niet zeker dat alles ooit goed zal komen. Het is geen vaststaand feit, dat de zachte krachten zullen winnen op het eind. Wanneer we niet weten waar we het zoeken moeten, met al het geweld in de wereld, de koude haat, de eindeloze stromen van ontheemde mensen, dan vinden we geen oplossing in ons geloof. Er is geen vast omschreven einddoel. Er zijn alleen wat oude sporen, vage tekenen, zoals lintjes aan de bomen in het bos.

Maar wanneer we toch hardnekkig blijven zoeken, doorgaan met zoeken naar tekenen van hoop, dan krijgen we al gaande toch weer nieuwe moed. Het gaan zelf, het in beweging zijn, de zoektocht voedt ons vertrouwen, dat merken we, vaak tot onze verbazing. Al gaande groeit toch onze hoop.

Zo gaan we van teken naar teken, van aanwijzing naar aanwijzing. Dit grote spoorzoeken heet geloven. Meer dan geloven is het niet. Zien wordt het niet. Zoeken blijft het. Want hopen we de Levende werkelijk te ontmoeten, dan is hij al weer voorbijgegaan, verder getrokken. We moeten het doen met sporen. Teken, die zich voordoen in de betrokkenheid bij de minsten der mensen, wier gebrek of gemis Jezus deelde. Sporen die zijn te vinden in de ontmoeting met mensen aan wie je zien kunt, dat ze door Jezus zijn geraakt en geïnspireerd. Levenstekens die ons gegeven worden bij het delen van brood en wijn. Deze sporen zijn duidelijk en reëel genoeg om te vermoeden, dat we geen droombeeld najagen, maar een levende gestalte met een werkelijke uitstraling.

En nu is het bijzondere van dit spoorzoeken, dat wanneer je zoekt, dat je dan de weg van Jezus al bent ingeslagen, dat je die weg al bent opgegaan. Zoeken is al volgen, Jezus volgen in zijn spoor. Zoeken betekent al dóen wat Jezus van ons vroeg, mensen opzoeken aan wie wij iets te geven hebben of mensen ontmoeten die óns verder kunnen helpen. Al zoekend geef je al gehoor aan Jezus opdracht om op te staan en hem te volgen op zijn weg.

Zo gaat Jezus voor ons uit als de Levende. Dat vieren we op dit Paasfeest.

Amen